

8 בינואר, 2017

לכבוד
ח"כ איתן כבל, יו"ר ועדת הכלכלה
כנסת ישראל
באמצעות ד"א: vkalkala@knesset.gov.il

הנדון: הצעת חוק הארכת תקופת זכות יוצרים בתקליט וזכויות מבצעים (תיקוני חקיקה),
התשע"ו-2016

שלום רב,

בהמשך לישיבת ועדת הכלכלה שהתקיימה ביום 3 בינואר, 2017 ובקשתך לקבל התייחסות הגורמים הרלוונטיים ל"סעיף ההחרגה" (Use it or lose it) מצורפת להלן הצעת הספרייה הלאומית בעניין זה.

1. הארכת תקופת ההגנה על תקליט מ-50 ל-70 שנה עשויה לחזק את התמריץ הכלכלי לחברות התקליטים והמפיקים העצמאיים (להלן: "חברות התקליטים"). נציגי חברות התקליטים טוענים כי התיקון המוצע יביא להגדלת ההשקעה הקיימת ביצירה מוסיקלית חדשה וכן להוצאה מחודשת של אלבומי העבר שייחוו כעת מהארכת תקופת זכות היוצרים.
2. על פי החוק הקיים, תקליט שהופק בשנת 2017 ייהנה מהגנת זכות יוצרים משך 50 שנה עד שנת 2068. השאלה האם להארכת תקופת ההגנה עד שנת 2088 תהיה השפעה חיובית על המשאבים שמוכנות חברות התקליטים להשקיע בהפקה וקידום של תקליטים ואומנים מבצעים תוכל להיבחן רק בדיעבד, וקיים ספק רב האם השפעה זו תורגש כלל ועיקר.
3. לעומת ההשפעה העתידית הלוטה בערפל, להארכת תקופת ההגנה תהיה השפעה מיידית וברורה על הרווחים מהפקות תקליטים שבוצעו בעבר. חברות התקליטים ייהנו כעת מתוספת הכנסה משמעותית בגין חלק קטן מהאלבומים שהופקו משנת 1967 אשר זכו להצלחה מסחרית.
4. לעומת זאת, ימשיכו להתקיים אלפי תקליטים ויצירות של חברות התקליטים אין תמריץ כלשהו להשקיע בהפקתם ושיווקם המחודש שכן אלה נעלמו מהשוק בשל חוסר ביקוש מסחרי. על פי התיקון המוצע תחול הארכת תקופת ההגנה על כלל היצירה, ללא אבחנה בין יצירות של חברות התקליטים "מעוניינות ביקרן" לבין יתר היצירות שנשכחו ואבד עליהן הכלח.
5. באוספי הספרייה הלאומית נשמרות אלפי שעות יצירה מוסיקלית שנוצרה בעבר ואשר יש ספק רב אם חברות התקליטים ישובו לגלות בה אי פעם עניין כלשהו. כחלק מתפקידה העיקרי של הספרייה הלאומית לשמור על אוצרות התרבות והמורשת, אנו רואים חשיבות יתרה בהעמדה לרשות הציבור של יצירה ענפה זו שהיא חלק מהתרבות הישראלית וכיום נמנעת הספרייה מהנגשה שלה בשל מגבלות זכויות יוצרים.

6. זאת ועוד, חלק מחברות התקליטים מחזיקות באלפי מאסטרים של תקליטים שמעולם לא הומרו לפורמט דיגיטלי ואשר עלולים להיכחד בהיעדר שימור מתאים.

7. אשר על כן, סבורה הספרייה הלאומית כי נדרש מנגנון איזון שימנע הארכת תקופת ההגנה על תקליטים שחברות התקליטים אינן מתכוונות להציע מחדש לציבור. פקיעת הגנת זכות היוצרים על יצירות אלה והפיכתם לנחלת הכלל, תאפשר הנגשתן החופשית, וחשוב מכך, תוכל לשמש יוצרים רבים שיהיו מעוניינים לעשות שימוש בתקליטים אלה במסגרת יצירות חדשות.

8. ההסדר אליו הגיעה הספרייה הלאומית עם הפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות שיאפשר הנגשה של יצירות מוסיקליות עד שנת 1995, נותן מענה חלקי לסוגיה זו. הסיבות לכך:

ראשית, ההסדר נחתם עם הפדרציה הישראלית בלבד. לא נחתם עד כה הסדר דומה עם חברות התקליטים ומאות מפיקים המאוגדים במסגרת הפי"ל - הפדרציה למוסיקה ישראלית וים תיכונית. אם לא ייחתם הסדר זה, תהיה מנועה הספרייה מהנגשה של חלק גדול מהמוסיקה הישראלית;

שנית, הנגשה ללא מטרות רווח של יצירות מוסיקליות על ידי הספרייה הלאומית אינה שקולה כנגד פקיעת תקופת ההגנה על תקליטים, שכן אלה יהיו חופשיים לשימושים רבים ולא רק להאזנה.

9. בפני הוועדה הוצע לאמץ את הכלל של "Use it or lose it" אשר נכלל בדירקטיבה האירופית שאושרה על ידי הפרלמנט האירופי בספטמבר, 2011 (ראה Directive 2011/77/EU). דירקטיבה זו האריכה את תקופת ההגנה על תקליט אך קבעה סייג לפיו **אם התקליט לא הוצע למכירה על ידי המפיק בכמות מספקת לציבור ולא הועמד לרשות הציבור באופן מקוון באמצעות רשת האינטרנט, לא תוארך תקופת ההגנה על התקליט וזכות היוצרים בו תפקע בתום חמישים שנה.**

"If, 50 years after...publication...the phonogram producer does not offer copies of the phonogram for sale in sufficient quantity or does not make it available to the public, by wire or wireless means, in such a way that members of the public may access it from a place and at a time individually chosen by them, the performer may terminate the contract by which the performer has transferred or assigned his rights in the fixation of his performance to a phonogram producer..."

(Directive 2011/77/EU section 2a)

10. הספרייה הלאומית סבורה כי יש לאמץ הסדר בסיסי דומה במסגרת הצעת החוק להארכת תקופת ההגנה, אך בשונה מההוראה בדירקטיבה האירופית, אין להטיל את הפעלת הסעיף על המבצעים. הרציונל המקורי בהסדר האירופי היה שבמצב שבו המפיק אינו מציע למכירה את התקליט, יש למבצע יש אינטרס ישיר שההגנה על התקליט תפקע, ואז מפיקים אחרים יהיו חופשיים לקדם את מכירת התקליט והמבצע יזכה לתמלוגים. בפועל, בתום 5 שנים מהפעלת ההסדר באירופה, התברר שההסדר לא הופעל בהיקף המצופה. **למעט מקרים בודדים, המבצעים לא פנו לחברות התקליטים גם כאשר התקליט לא שוק ונמכר עוד על ידי חברת**

התקליטים. מכיוון שבישראל הוכרו זכויות המבצעים רק בשנת 1984 התמריץ למבצעים היה אף קטן יותר מהמצב באירופה.

11. הספרייה הלאומית מבקשת כי ייכלל הסדר לפיו אם לא הוצע התקליט למכירה בהיקף סביר לציבור משך 12 חודשים לפחות מתוך 18 החודשים האחרונים שלפני תום חמישים שנה ממועד יצירת התקליט. להסדר זה מספר יתרונות:

(א) ההסדר אינו מותנה בפעילות של גורם פרטי דוגמת המבצע;

(ב) ההסדר יתמרץ את חברות התקליטים לבחון את כדאיות ההפקה המחודשת של תקליטי העבר בפרק קצוב וימנע מצבים שבהם תקליטים שאינם מנוצלים מסחרית ואינם מוצעים לציבור ימשיכו להיות כפופים לזכויות יוצרים והנגשתם תמנע.

(ג) בהיעדר ניצול של תקליטי העבר והצעתם לציבור, תפקע זכות היוצרים בתקליט לאחר חמישים שנה ממועד יצירתו וכתוצאה מכך יוכלו גופים ללא מטרת רווח כגון הספרייה הלאומית, וכן כלל הציבור לעשות שימוש בתקליט בתום חמישים שנה ממועד יצירתו.

12. הספרייה הלאומית מתכבדת להציע את הנוסח שלהלן –

בחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן: "החוק") יתווסף לאחר סעיף 41 סעיף 41א כדלהלן:

41א. על אף האמור בסעיף 41 לחוק, אם תקליט אינו מוצע למכירה לציבור בהיקף סביר באמצעות אמצעי השיווק וההפצה המקובלים בשוק של התקליט כהגדרתה בסעיף 15 לחוק, זאת למשך "תקופת המינימום" כהגדרתה להלן, תפקע זכות היוצרים בתקליט בתום חמישים שנים ממועד יצירתו.

"תקופת מינימום" – פרק זמן של 12 חודשים לפחות מתוך 18 החודשים האחרונים שלפני תום חמישים שנה ממועד יצירת התקליט.

בכבוד רב,

עו"ד נועם סולן

מנהל זכויות יוצרים, הספרייה הלאומית